

Fejetonovým prózám obsaženým v tomto dvousvazkovém souboru a obsahujícím na české poměry snad dosti básnického i myšlenkového bohatství, aby nebyly pouhými efemérními fejetony, mrtvými dříve, než zhasne den, ve kterém vyšly, dostává se knižního vydání opravdu velmi pozdě — vinou nemalou i jejich autora. Dával jsem příliš často přednost životu před literaturou a ve vhodné době i knihám jiných před knihami svými.

A tak když jsem dal konečně do tisku pro knihu tyto prózy, psané v letech 1910—1914 pro fejeton Lidových novin v Brně, měl jsem nepříjemný pocit, že dnešní moji dobří čtenáři budou velmi iritováni tehdejším mým cítěním a myšlením, že propast mezi tímto mým včerejskem a nynějším mým dneškem bude se jim zdáti příliš veliká.

Předpokládám sice, a samozřejmě, že mají jinou mentalitu než žurnalističtí a literátští šmokové, kteří licoměrně a jizlivě se pošklebují, prodělává-li člověk proměny — že jsou organické, marno jim dokazovati —, poněvadž žije, kdežto oni jsou od narození mrtví a opravdu stále stejní ve svém otročení vlasteneckému chlebodárci a vládnoucí třídě. Ale od té doby, co tyto prózy byly psány, staly se věci příliš veliké, zapomnělo se, velmi zapomnělo leckde na to, co jsme žili bezprostředně před válkou, co a v jakém ovzduší, že neporozumění mohl bych očekávati.

Ale nečekám.

Teď, když koriguji první obtahy této knihy, jsem sám s ní spokojenější, než jsem čekal, ovšem jen z hlediska svého včerejška, nikoli tak, že dnes neměl bych mnoho co měniti, kdybych chtěl svým dneškem falšovati svou minulost. Ba neškodila jim celkem ani ta okolnost, že vycházejí až nyní, několik let po válce. Naopak. V popřevratovém nadšení nejeden stesk, nejedna žaloba nebo výstraha v nich obsažená byla by zněla cize, kdežto dnes je znova živá a oprávněná.

Čtu tyto své prózy dnes jaksi s láskou, rozehřívají mě, připomínajíce mi dobu mého života, která z hlediska zcela

soukromého byla lahodná jako právě idyla v zeleném ústraní, odkudž hleděl jsem na život zcela interesován sice, ale — zpovzdálí.

Jistě jsou v těchto dvou svazcích kapitoly, jimž bych dnes
5 dal asi smysl právě opačný. Opakuji: žijíce měníme se, protože všechno se mění kolem nás, a to není neřest, nýbrž dobro a potřeba. Ale, myslím, pokud tu jde o záznamy téměř deníkové, komentář k mé Knize lesů, vod a strání, že
10 většina neztratila dosud jisté svěžesti a upoutá ještě mé čtenáře, a pokud tu běží o myšlenky, zejména ty bojovné, není naše literatura bystřinou ani tak prudkou, ani tak hlubokou, aby v tomto směru byl tento soubor zastaralý.

Tak — teď, když jsem si svou věc náležitě sám pochválil, prosím ještě čtenáře, aby nezapomněl:

15 1. Že mezi dobou, kdy tyto prózy byly psány, a dneškem řádila a lidem oči otvírala Válka.

2. Že pokud běží o nás socialisty, byla nám Ruská revoluce velikou školou teoretického i praktického poznání.

Zdá se mi, že teprve nyní našel jsem zcela pevnou půdu
20 pro svůj život intelektuální i citový, že teprve dnes vplul jsem po všech nejistotách a zmatcích do bezpečného přístavu ideového, který mi poskytuje možnost, abych do všeho svého myšlení a cítění zavedl pevný pořádek. Považuji se dnes za kolečko na nejužitečnějším místě, třebaže
25 nemám kdy básniti a toulati se ze řemesla po lesích, ale na svou minulost hledím přesto jako na proud velmi logický, organický, lidský, a vcelku, listuji-li znova v těchto svazcích, nevím, zač bych se měl rdíti.

Ani za to se nestydím, že tyto statě psány byly do Lidových novin, jediného trochu snesitelného žurnálu měšťáckého v té době, kdy žurnály socialistické byly maloměšťácké.
30 Dnes ovšem i Lidové noviny jsou pro mne zcela na onom břehu, na druhé straně barikády.